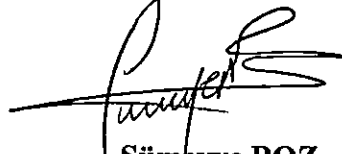

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Turizm sektöründe çalışan işçilerin maruz kaldığı yapısal sömürü düzeninin, dinlenme hakkı başta olmak üzere temel sosyal ve anayasal haklarının yasal düzenlemeler yoluyla nasıl geriletildiğinin, sektörel eşitsizlikler ve kayıt dışı çalıştırma koşullarının nedenlerinin ve sonuçlarının kapsamlı biçimde incelenmesi amacıyla Anayasa'nın 98. ve TBMM İçtüzüğü'nün 104. ve 105. maddeleri gereğince Genel Kurul gündemine alınmasını arz ve teklif ederiz.

Sümeyye BOZ
Muş Milletvekili

GEREKÇE

Türkiye ekonomisinin lokomotif sektörlerinden biri olarak sunulan turizm, her yıl milyarlarca dolarlık döviz girdisi ve istihdam katkısıyla övülürken, bu sektörün arka planında çalışan emekçilerin yaşadığı ağır sömürü düzeni sistematik biçimde görünmez kılınmaktadır. Mevsimlik istihdam modeli nedeniyle yılın büyük kısmında işsiz ve gelirsiz kalan turizm işçileri, çalıştıkları dönem boyunca düşük ücretlere, günde 12-14 saate varan uzun mesailere ve fazla çalışmanın karşılığını almadan yaşamaya mahkûm edilmektedir. Haftalık izin ve dinlenme hakları fiilen yok sayılmakta, fazla mesai ücreti ödenmemekte, hafta tatilleri kullandırılmamakta; yaygın şekilde sigortasız ve kayıt dışı çalıştırılmaktadırlar. Barınma ve beslenme olanakları da son derece yetersizdir. Birçok otel personeli sağlıksız, kalabalık, denetimsiz ve güvencesiz lojman koşullarında barınmak zorunda bırakılmakta; işyerlerinde iş sağlığı ve güvenliği tedbirleri alınmaksızın, yoğun ve tehlikeli koşullarda görev yapmaktadırlar.

Kadın turizm emekçileri bu tablonun içinde çok daha ağır biçimde ezilmektedir. Cinsiyet temelli ayrımcılık, hamilelik döneminde işten çıkarılma, yöneticilik pozisyonlarına erişememe, taciz, mobbing ve cinsel sömürü gibi çoklu ayrımcılık biçimlerine maruz kalmakta, başvuru yapacakları mekanizmalar ya hiç bulunmamakta ya da işlememektedir. Buna ek olarak, sendikal örgütlenme girişimleri fiilen bastırılmakta; işçilerin haklarını aramaları engellenmekte, korku ve güvencesizlik içerisinde seslerini yükseltmeleri imkânsız hâle getirilmektedir.

Göçmen ve mülteci işçiler ise çok daha düşük ücretlerle, tamamen sigortasız ve hak güvencesinden yoksun şekilde çalıştırılmakta; bu durum hem insan hakları ihlaline hem de yerli işçilerin ücret ve çalışma koşullarının aşağı çekilmesine neden olmaktadır. Tüm bu yapısal sömürü biçimleri yetmezmiş gibi, 9 Temmuz 2025 tarihinde Meclis'te kabul edilen bir düzenlemeyle turizm sektöründe çalışan işçilerin haftada bir gün olan, 24 saatlik kesintisiz izin hakkı 11 güne 1 gün şeklinde "esnetilmiş" ve açık bir hak gasbı yasalaştırılmıştır. Bu düzenleme, Anayasa'nın 50. maddesiyle güvence altına alınan dinlenme hakkını ve 10. maddede yer alan eşitlik ilkesini ihlal etmekte; işçileri sektörel ayrımcılığa ve kuralsızlaştırılmış bir çalışma rejimine mahkûm etmektedir.

Söz konusu düzenleme yalnızca bir haftalık izin değişikliği değil, sosyal devlet ilkesine açıkça meydan okuyan, sermaye lehine emeğin tüm temel haklarını geriletmeye yönelik bütünlüklü bir adımdır. Yıllık izinlerin fiilen parçalanması, gece çalışması sınırlarının aşılması ve sosyal hakların adım adım "esneklik" adı altında aşındırılması, yalnızca turizm emekçilerini değil tüm işçi sınıfını tehdit etmektedir.

Bu nedenle, turizm sektöründe çalışan işçilerin uğradığı hak kayıplarının, ağırlaşan çalışma koşullarının, kadın işçilerin karşı karşıya olduğu özgül ayrımcılık biçimlerinin, göçmen emeğinin sömürülmesinin ve son yasal düzenlemelerin sosyal devlet ilkesine aykırılık taşıyan yönlerinin tüm boyutlarıyla araştırılması, Türkiye Büyük Millet Meclisi tarafından kamusal sorumlulukla ele alınması ve insan onuruna yaraşır çalışma koşullarının sağlanması için gerekli düzenlemelerin tespit edilmesi zorunludur.

1			
2	AYTEN KORDU	TUNCELİ	Ak
3	SERHAT EREN	DİYARBAKIR	
4	DİLAN KUNT AYAN	ŞANLIURFA	
5	GÜLCAN KAÇMAZ SAYYİĞİT	VAN	
6	NEVROZ UYSAL ASLAN	ŞIRNAK	
7	ÖMER FARUK GERGERLİOĞLU	KOCAELİ	
8	ADALET KAYA	DİYARBAKIR	Akaya
9	VEZİR COŞKUN PARLAK	HAKKARİ	
10	ALİ BOZAN	MERSİN	
11	SALİHE AYDENİZ	MARDİN	
12	GÜLDEREN VARLI	VAN	
13	BERİTAN GÜNEŞ ALTIN	MARDİN	
14	BERDAN ÖZTÜRK	DİYARBAKIR	
15	ZEYNEP ODUNCU KUTEVİ	BATMAN	
16	CENGİZ ÇİÇEK	İSTANBUL	
17	MEHMET KAMAÇ	DİYARBAKIR	
18	SABAHAT ERDOĞAN SARITAŞ	SİİRT	
19	GEORGE ASLAN	MARDİN	
20	MEHMET ZEKİ İRMEZ	ŞIRNAK	